

Aveyron en Cevennes

Eddy Janssens

Na een kort verblijf bij vrienden in Midden-Frankrijk (Indre) vertrokken we zuidwaarts. Via de E11 ging de rit langs Clermont-Ferrand door het prachtige landschap van het Centraal Massief. Onderweg waren geregeld boven de autobaan Rode en Zwarte Wouw te zien. Aan een rustig plekje op een parking zat op de bovengrondse leiding een vrouwtje Roodpootvalk en er zweefde door het dal een Grauwe Kiekendief.

Onze eindbestemming kwam in zicht: de Aveyron, land van Gorges en Causses. De reis was goed voorbereid daar ondergetekende door een handicap praktisch alles met de auto moet doen.

In de stad Millau vonden we al snel de D911 die door de Gorge de la Dourbie loopt. Naast en boven de rivier, de Dourbie, scheerden Rotszwaluwen over het wateroppervlak. Ze zijn iets groter dan Oeverzwaluwen en herkenbaar aan de witte stippen, zichtbaar bij de gespreide staart. Aan La-Roque-Sainte-Marguerite begint langs smalle wegen de klim naar de Causse Noir. In het gehucht Montméjean moesten we onze verblijfplaats vinden. Boven onze hoofden zweefden twee

Vale Gieren zonder één vleugelslag te maken, indrukwekkend! Dat was ook het uitzicht naar het dal een tweehonderd meter lager. Er stond een kasteelruïne, enkele oude huisjes en één rode auto. 'Wie wil dáár nu wonen?', zei mijn vrouw. De eigenares van de gîte had over de telefoon gezegd: 'Als je in het dorpje Saint-André-de-Vézines komt, ben je al te ver'.

Wat nu? Het gehuchtje stond zelfs niet op de topografische kaart. We reden terug. Plots zagen we een wegwijzer waar 'Montméjean' op stond. Wel maar aan één kant van de weg, vandaar! We moesten een smal, onverhard weggetje nemen dat naar het dal loopt. We zagen een kasteelruïne, enkele oude huisjes en één rode auto... Het was even stil in de wagen daar dit weggetje extreem smal was en zonder uitwijkmogelijkheid bij tegenliggers. We geraakten toch veilig beneden en ontmoetten de eigenares. 'Avez-vous bien trouvé ce site?', zei ze: 'Ha, mais oui!'.

Het huisje dateerde uit de twaalfde eeuw met muren van één meter dik maar voorzien van

Vale Gier.
Tekening: Eddy Janssens

alle moderne comfort. Vooral de prachtige antieke bemeubeling deed het hem. Na een goede nachtrust en 'petit déjeuner' in ons middeleeuws onderkomen gingen we op pad. Weer het gevaarlijke weggetje op. 'Welke vogel je ook ziet, ik wil het niet weten! Alleen veilig boven komen!' instrueerde ik mijn vrouw. Dit lukte en zo belandden we op de Causse Noir (circa 850 m hoogte). Het eerste vogelleven kondigde zich luidrechtig aan: een groepje Alpenkraaien vloog de weg over. In een heg tussen twee akkers zaten enkele Cirlgorzen. Ook Veldleeuwerik en Graspieper waren op het veld te zien. Ik kreeg een por in m'n ribben met de mededeling dat aan de andere kant van de weg twee Raven neerstreken. Wel verrassend vond ik het vrouwtje Smelleken dat ik hier zag.

Langs Saint-André-de-Vézines ging de rit in dalende lijn naar Le Rozier waar de Tarn en de Jonte samenkomen. Tijdens het begin van de afdaling zag ik vanuit mijn linker-

ooghoek twee vogels zweven: één grote, één kleinere. In een nabije bocht was een parkeerplaats en ik was vlug – gewapend met kijker – uit de auto. De grote vogel was een Vale Gier, de kleinere een Aasgier. Deze laatste zweefde zonder één vleugelslag naar de Gorge du Tarn. Mooi de gedeeltelijk witte vogel contrasterend met de bruingrijze rotsen. Deze voor mij toen nieuwe soort komt hier niet veel voor. Eenmaal beneden reden we de Gorge de la Jonte in waar de eerste halte 'Le Belvédère des Vautours' is. Van hieruit kan men broedende Vale Gieren zien aan de overkant van de Jonte. Op de nestrand zat één jong met de grote vleugels te wapperen tot één van de ouders er veertig maal ingesteld een prachtige observatie. Ter hoogte van Meyrueis reden we naar de op circa duizend meter hoogte gelegen Causse Méjean. Tevergeefs werd er gezocht naar Rode en Blauwe Rotslijster. Ook de hier voorkomende Rotsmussen gaven niet thuis. Deze Causse is vrij uitgestrekt en zoals alle Causse vrij eenzaam. Traag rijdend konden we Tapuit, Roodborsttapuit, Paap en Geelgors zien. Wat verder streek een vrouwtje Baardgrasmus neer op een weidepaal en trok een Slechtvalk over.

We daalden af naar Sainte-Enimie met nog een Kuifmees en een Sperwer in beeld. In dit toeristische stadje vonden we, na wat zoek, een parkeerplaats voor een café. Eenmaal zittend op het terras bleek deze eet- en drankgelegenheid Afrikaans geïnspireerd te zijn. Dit was vooral te merken aan de aankleding en de muziek. Ik verwachtte ieder moment een donkere schoonheid in een rieten rokje door het kralengordijn te zien stappen om onze bestelling te noteren. Dit viel tegen. Het was een boomlange Franse ober. De Tarn maakt voor het stadje een bocht, wat een prachtig uitzicht gaf. Over het water vlogen Gier-, Rots- en enkele Boerenzwaluwen. Na dit vertier reden we door de Gorge du Tarn naar onze tijdelijke verblijfplaats. Hoe dichter we ze naderden hoe meer Vale Gieren er te zien waren. Er werd nog gestopt

om enkele Alpenkraaien te observeren. Deze Gorge is indrukwekkend met tussen de rotsblokken een wild stromende Tarn en tot over de weg hangende rotspartijen. Een vogelaar zei me ooit: 'Doe nooit de Gorge du Tarn met een mobilhome!'. Nu verstond ik waarom. 's Avonds werd het koud in ons huisje. De elektrische verwarming was te zwak om een aangename temperatuur te krijgen. Ik begon aan het avontuur om de open haard aan te steken. Dit lukte niet omdat zowel papier, aanmaakhoutjes en houtblokken vochtig aanvoelden. Toen kreeg ik het idee om een tiental papieren zakdoekjes te besprenkelen met pastis. Tien minuten later zaten we te genieten van de likkende vlammen. Na een overnachting in een koud huisje volgde een rit naar een kasteel. Voor het kasteel was een verhoging, een ideale observatiepost. Na een grijze ochtend brak de zon door en verschenen na een poos de eerste Vale Gieren op thermiek. Ze vlogen boven mij, voor mij en beneden in het dal. Ik telde er een stuk of twintig. Toen de meeste gieren vertrokken waren, verscheen er een adulte Steenarend. Hij kwam soms vrij dichtbij langs zodat alle details zichtbaar waren, zeker de rood-bruine

Vrouwtje en mannetje Blauwe Rotslijster.
Tekening: Eddy Janssens

kruin. Het weer werd overtrokken met later wat lichte regen. Ik trok mij, net als één van de vele hier aanwezige Koninginnenpages, vorstelijk terug in de kasteelruïne. De plaatselijke Zwarte Roodstaart (mannetje), nu bewoner van het kasteel, liet zich zien en er weergalmde de zang van een Zwartkop. Een Buizerd trok langs en in de verte riep een Koekoek.

's Avonds was het lekker warm in ons huisje. Tijdens de inkopen die ochtend hadden we aanmaakblokjes voor de barbecue gekocht en die doen het ook prima in de open haard.

De volgende dag besloot mijn vrouw om die namiddag – gewapend met een topografische kaart – te gaan wandelen. Ze wilde vanuit onze verblijfplaats door het dal naar Sint-Andrié-de-Vézines gaan. Haar gevoel voor richting kennende, hoopte ik haar ooit nog eens terug te zien. Gelukkig was het tijdperk van de mobieltjes al aangebroken en stond er zelfs in deze uithoek al een zendmast op de top van een rotspunt. Ik vond het wel spijtig niet meer mee te kunnen op de wandeling, want dan zie je altijd meer. Ondertussen ondernam ik zelf een autorit om de Causse Noir te verkennen. Bij de eerste halte en een poos geduld waren er Veldleuwerik, Graspieper, Paap, Roodborsttapuit en Vink te zien. Een stuk verder gereden waar je aan de begroeiing kon zien dat dit klauwierengebied was. Het was niet lang wachten voor er een mannetje Grauwe Klauwier verscheen, iets later zelfs een Klapekster. Boven mij zag ik een adulte Slangenarend aan komen zweven. Vluc uit de auto om hem te volgen. Prachtige roofvogel en goed te herkennen aan de donkere kop. Ik mocht niet te ver weg van Saint-André, want daar zou mijn wandelaarster me bellen. Aan de dorpsrand bevond zich een wat lager gelegen drinkplaats voor schapen ter grootte van een basketbalterrein vlak naast de wagen verschenen twee mannetjes Westelijke Blonde Tapuit. Op een grote platte steen begonnen de twee te vechten. Het ging er hevige aan toe met gepik en gekrab. Eén vogel kwam op z'n rug te liggen met de andere er bovenop. De verliezer vertrok, de winnaar bleef triomfantelijk staan. 'Waar zijn de vrouwtjes?' Deze voor mij nieuwe soort had geen goede indruk gemaakt. Het zijn wel prachtige vogels, maar je krijgt maar één kans voor een eerste indruk. Plots zaten er op dezelfde plaats twee Ringmussen te bekvechten. Ze rolden over de steen het gras in. Er moest iets met die steen zijn. Een slechte aardstraal? Een grote groep

Europese Kanaries streek neer in een boompje en enkele op de steen. Die trippelden wat rond maar gebruikten hem niet als arena. Een hond die in het water sprong, deed alles opvliegen. Toen de rust was weergekeerd kwamen eerst de Europese Kanaries terug, nadien Putters, één Witte en één Gele Kwikstaart. Samen met enkele Turkse Tortels streek een kleine groep Kneuen neer.

In de verte zag ik mijn vrouw aankomen, rood aangezicht, bezweet, moe maar gelukkig. In de auto vroeg ze om de vogelgids, want ze dacht in de buurt van een bron twee Rode Rotslijsters gezien te hebben. Tijdens het verifiëren kwam op een hoger gelegen steen een Hop zitten, kuif even omhoog en dan dat kenmerkende 'oep oep'-geluid. Prachtig! We reden richting Lanuéjols (Causse Noir) waar de enige winkel in de buurt is en die is dan nog tussen 12:00 uur en 16:00 uur dicht. Siesta! Onderweg zagen we om de honderd meter een Grauwe Klauwier zitten. Vanuit het niets verscheen plots een Slangenarend, die zich neerzette op de top van een dode boom. Het was de eerste maal dat ik deze soort zittend zag. Opvallend is de grote kop, zoals vermeld in de meeste veldgidsen. Hij vloog op en verdween in het achter hem gelegen stukje bos. De reden voor zijn vlugge verdwijning was de komst van een Monniksgier, een soort die ik hier nu niet direct verwachtte. Ik herinnerde me vaag dat men enkele vogels hier uitgezet had. Hij zeilde over de wagen, maakte nog een rondje boven de Causse en verdween toen. Wat een dag!

We waren al vroeg op pad deze nieuwe dag, bestemming Causse de Blandas en Cirque de Navacelles. Beide zijn gelegen in het departement Gard aan de rand van de Aveyron. De Cirque de Navacelles is een indrukwekkend trechtvormig groot dal van 300 m diep. Ik zette mij met telescoop een paar meter van de rand (!) en begon de omgeving te overzien. Op de rotsen vlakbij zaten Koningspage, Oranjetip en twee Muurhagedissen. Naast mij plots een luide zang. Op een struik zat de zanger, een mannetje Baardgrasmus. Prachtig vogeltje met z'n steenrode borst, witte snor en rode oogring. Een Tjiftjaf liet zich ook horen, maar deze 'rapper' kon niet op tegen het concert van de Baardgrasmus. Grote opwinding toen de nummer één op mijn verlanglijstje voor deze streek met veel bravoure verscheen. Twee Alpengierzwaluwen gaven vlakbij een vliegshow ten beste. Er stopte een

auto met een vrouw aan het stuur, er naast haar vader. Ze waren langs de binnenkant van de Cirque naar boven gereden. Het was de oude man slecht gekomen: de druppels angstzweet stonden nog op zijn voorhoofd. Ik kreeg de indruk dat hij zijn dochter liet stoppen om ons te verwittigen: 'Très très dangereux!', zei hij. Met de telescoop op zestigmaal vergroten kon ik aan de overkant een auto volgen. Het leek inderdaad nog gevaarlijker dan het schapenpad naar onze gîte. We lunchten op de Causse de Blandas op een plek met een mooi uitzicht. Het is alsof je het voelt: vlak achter ons trok een Steenarend over. Eenmaal in beeld bleek het een jonge vogel te zijn herkenbaar door de witte vlekken op boven- en ondervleugels. Na een Zwarte Wouw, een Buizerd en een Sperwer waren de roofvogels op. Gelukkig was het kleine grut volop aanwezig in de uitgestrekte garrigue. Op een kaal stukje stond een Duinpieper en boven op een struik een fel zingende Baardgrasmus. Wat verder zat al een poos een Grauwe Klauwier en trok een troep Alpenkraaien over. Vanuit verschillende richtingen klonk het gezang van Nachtegalen. Ons bezoek aan deze plek had nog een ander doel: mijn vrouw wou hunebedden, dolmen en menhirs zien. Daar we een bepaalde menhir niet vonden, spraken we een schapenherder aan. Vriendelijk lachend zei hij dat er hier 55 te vinden zouden zijn! We stonden na een poos te midden van de schapen. De drie herdershonden zagen een Haas lopen en gingen eropaf. De Haas was sneller en wendbaarder zodat ze binnen de kortste tijd hijgend terug bij hun baasje stonden. Schapen, het is hier de streek van de Roquefortkaas. Een bekende figuur uit de regio is Boer Bové, een antiglobalist, die een in aanbouw zijnde vestiging van McDonald's afbrak. Dit heeft hem niet alleen beroemd maar ook berucht gemaakt. Met gevangenisstraf als gevolg. Op weg naar Montméjean werden op deze Causse nog

één Kortteenleeuwrik gehoord en gezien alsook enkele Cirlgorzen en een uitzonderlijke waarneming van een Roodkopklauwier (mannotje). Onderweg hebben mijn vrouw en ik onze eerste (en laatste!) diefstal gepleegd. In een bocht van de weg lagen kapotgeslagen paletten. Omdat het hout voor de haard in de gîte op was, werd de kofferbak volgeladen.

Onze laatste tocht ging, op aanraden van vrienden, naar de Cevennes. Veel mooie uitzichten, zeker toen we een omweg maakten langs de Corniche des Cévennes. Het is hier wel gevaarlijk rijden door de smalle, bochtige baantjes en ik prees de uitvinder van de stuurbekeering. Om veilig van het landschap te kunnen genieten hielden we geregeld halt, wat ons enkele Zwarte Wouwen opleverde. Einddoel was de Sommet de Finiels. Deze 1699 m hoge berg ligt in het massief van de Mont Lozère. Hoe hoger we reden, hoe slechter het weer werd. Zeer smalle baantjes met er naast een gapende diepte. Het beangstigde me soms, maar tegelijk vond ik het ook leuk, typisch iets voor mij. Op de top was het winter. Er lag nog sneeuw en we belandden in de mist, dus geen prachtig uitzicht. We bleven hier even staan; plotseling stond er tussen de rotsblokken een vrouwtje Blauwe Rotslijster. Voor alle zekerheid de veldgids genomen: geen gemarmerde rug, lange snavel. Vanachter het hoogste rotsblok kwam het mannetje even kijken wat z'n vrouwtje uitspookte. Alleen zijn donkerblauwe kop was te zien. Het vrouwtje vloog op; geen rode staart dus zekerheid: een koppel Blauwe Rotslijsters.

Onze laatste dag hier en één van opruimen en opkuis. 's Namiddags hoorde ik de kleinzoon van de eigenares roepen 'Les Vautours sont là!'. Ik ging even kijken en tussen de 'vale bende' zweefde zowaar de Monniksgier.

■ E.A.J. Janssens.

LITERATUUR:

Dubois, Ph. (2006): Where to watch birds in France. Christopher Helm Guides. A & C Black, Edinburgh.